

grationslovens målsætninger for integrationsindsatsen. Udlændingene var generelt tilfredse med introduktionsprogrammet og var enige i, at det er rimeligt at stille krav om deltagelse i introduktionsprogrammet.

- Kommunernes holdning til overtagelsen af integrationsansvaret og integrationsloven var generelt konstruktiv. Kommunerne så blandt andet decentraliseringen af integrationsansvaret som en klar fordel.

De to eksterne undersøgelser pegede helt overordnet på følgende problemområder:

- Kommunerne havde kun i begrænset omfang tilbudt erhvervsrettet aktivering til udlændingene, og få udlændinge var kommet i beskæftigelse.
- Kommunerne havde vanskeligt ved at overholde tidsfristerne i integrationsloven omkring permanent boligplacering, udarbejdelse af handlingsplaner og tilbud om danskundervisning. Desuden var mange af de handlingsplaner, der på daværende tidspunkt var udarbejdet, ikke individuelle og målrettede mod introduktion på arbejdsmarkedet eller mod en uddannelse.
- En del af flygtningene var stærkt utilfredse med boligplaceringen, ligesom størstedelen af sagsbehandlere vurderede, at integrationslovens regler om flytning ikke var rimelige.

Resultaterne af de to eksterne undersøgelser blev i september 2001 formidlet til de kommunale sagsbehandlere gennem publikationen "Integration i praksis – en håndbog", der giver en række konkrete anbefalinger vedrørende den kommunale integrationsindsats. Håndbogen er en revideret udgave af publikationen "Et skridt videre – en håndbog om integrationsarbejde i kommunerne" fra november 1999.

I forlængelse af de to eksterne undersøgelser blev der iværksat en undersøgelse til belysning af, hvad nyankomne udlændinge lærer om danske samfundsforhold samt grundlæggende værdier og normer gennem kurset i samfundsforståelse og danskundervisningen. Undersøgelsen blev gennemført af PLS RAMBØLL og COWI. Rapporten - *Billeder af Danmark - Undersøgelse af undervisningen i danske samfundsforhold samt grundlæggende værdier og normer* - blev offentliggjort den 23. januar 2002.

Rapporten viste blandt andet, at den enkelte underviser i vidt omfang selv traf beslutning om indholdet af undervisningen i danske samfundsforhold samt grundlæggende værdier og normer. Der var derfor stor forskel på, hvad udlændingene lærte. Endvidere viste rapporten, at udlændingene generelt var tilfredse med undervisningen.

2.2 Arbejdsgruppen om aktivering og danskundervisning

Det indgik i aftalen mellem Kommunernes Landsforening og regeringen om kommunernes økonomi for 2001, at der skulle nedsættes en arbejdsgruppe under Indenrigsministeriet med henblik på at vurdere aktiveringsindsatsen og fraværet fra danskundervisningen. Arbejdsgruppens rapport - *Rapport fra arbejdsgruppen om aktivering og fravær fra danskundervisningen* - blev offentliggjort i april 2001.

Arbejdsgruppen baserede blandt andet sine erfaringer på to undersøgelser af aktiveringsomfanget i udvalgte kommuner og af fraværet fra danskundervisning.

Arbejdsgruppen fandt på baggrund af undersøgelsen vedrørende aktiveringsomfanget, at undersøgelsen indikerede, at et lavt aktiveringsomfang og barrierer for aktiveringen kunne forklares med problemer i spillet mellem danskundervisning og aktivering, manglende parathed til at deltage i aktivering, herunder manglende danskundskaber, traumer og sygdom, mangel på relevante aktiveringstilbud, samt at det havde taget tid at konstruere relevante og egnede aktiveringstilbud, og at dette flere steder havde været nedprioriteret i forhold til andre opgaver. Undersøgelsen viste samtidig, at en del af kommunerne havde succes med at tilbyde aktivering til nyankomne udlændinge i overensstemmelse med reglerne. Generelt benyttede disse kommuner "bløde" aktiveringsforanstaltninger i begyndelsen af forløbet.

På grundlag af undersøgelsen af aktiveringsomfanget i udvalgte kommuner samt evalueringerne af integrationsloven foretaget af PLS-Rambøll Management og COWI Consult i 2000 vurderede arbejdsgruppen således, at aktivering af nyankomne udlændinge lader sig gøre inden for integrationslovens rammer, men at opgaven kan være vanskelig – især i områder med få nyankomne udlændinge og i områder, hvor de geografiske afstande er store. Arbejdsgruppen vurderede endvidere, at det lave aktiveringsomfang i mange tilfælde kunne tilskrives, at kommunerne i forbindelse med integrationslovens ikrafttræden fik overdraget en ny opgave, som kommunerne ikke tidligere havde haft erfaring med at løse. Arbejdsgruppen vurderede derfor, at en styrkelse af aktiveringsindsatsen over for nyankomne udlændinge blandt andet kunne ske ved mere information og rådgivning til kommunerne om aktivering og samarbejde med sprogcentre – herunder om de økonomiske konsekvenser i form af stigende udgifter til kontanthjælp og social service m.v. for kommunerne, såfremt det ikke lykkedes at integrere de nyankomne udlændinge på arbejdsmarkedet.